

ISSN 2450-6486

www.ehs-ss.pl

DOI: 10.38014/ehs-ss.2020.3-1.10

Дар'я МЕДВЕДОВСЬКА,
Юлія СКАРЛУПІНА,
Тамара ТУРЧИНА

Сучасні методи викладання іноземних мов в немовному вузі

DARIA MEDVEDOVSKA, YULIA SKARLUPINA, TAMARA TURCHYNA. **Modern methods of teaching foreign languages in a non-language higher education institution.** *The main objective of the higher education institution at the present stage is to train specialists capable of non-standard, flexible and timely response to changes taking place in the world. Therefore, to prepare students for professional careers in the future innovative methods of teaching at the university are used. Innovation technologies give both teachers and students not only the opportunity to get necessary information but also to get their practical usage. Innovative methods are allowed to change the role of a teacher who is not only a holder of knowledge, but also a mentor, initiating creative searches of students.*

Keywords: *higher education, effective teaching, foreign languages, information and communication technologies, creative activity, innovations*

Вступ. Четверта промислова революція вимагає революційного оновлення системи освіти. Формальна освіта перестає бути процесом трансляції знань - акцент переміщається на вміння вчитися незалежно від віку, самостійне освоєння знань, формування у студентів інноваційного, творчого мислення. Абсолютним фактом сучасності став величезний розрив між традиційним індустріальним працею периферійних країн і "само-програмованою" працею людей нового покоління. Ключовим критерієм поділу між цими двома видами праці є утворення, творчість, інновації. «Ми повинні піти від переконання, - заявила на круглому столі з питань освіти в Давосі (січень 2016 року) А. Хоббс, - що освіта - це передача знань, ми повинні розглядати його як уміння ставити питання, критичне мислення, обговорення, дебати, вивчення інших культур і співпрацю з людьми по всьому світу, як активний креативний діалог »[3].

Система вищої освіти змінюється. Різноманітність потреб та параметрів потребує різноманітності засобів. Тут навчальні технології можуть дати свій найцінніший внесок. Вони гнучкі, не обмежені часом та місцем, можуть використовуватися на вимогу та забезпечують своєчасну освіту. Вони мають потенціал пропонувати можливості синхронного та асинхронного навчання. Але, перш за все, якщо вони добре підготовлені, вони можуть зібрати багатий досвід та досвід у розробці ефективних пакетів, які можна змінювати та оновлювати весь час у відповідь на відгуки, нові запити та різноманітні контексти. Можливості полягають у широкому спектрі технологій. Це може бути вперше в історії людства, коли навчання протягом усього життя є не лише бажаним та невідкладним, але й здійсненим.

Сьогоднішнє навчальне середовище більш інтерактивне, ніж будь-коли раніше. Технології та цифрові інструменти трансформують методи навчання, покращують викладання в школах, коледжах та університетах. Студенти більше не обмежуються географічними межами, і завдяки повсюдності мобільних пристроїв вони навчаються за допомогою нових методів і очікують, що навчальні заклади підтримають ці виклики сьогодення.

Постановка проблеми. Викладачі вищих навчальних закладів, зокрема немовних, щороку стикаються з такою проблемою, як багаторівневі групи, в яких частина студентів, маючи досвід спілкування іноземною мовою, часто домінують над тими, чий рівень мовних компетенцій є, з тих чи інших причин, значно нижчим (від A1 до

В1, наприклад). Подібна ситуація може призвести до непорозумінь, появи психологічних бар'єрів, що створює значні перешкоди для навчального процесу, результатом чого може бути зниження мотивації до навчання як в "слабких", так і в "сильних" студентів. Крім того, невелика кількість аудиторних занять часто унеможливорює або зводить до мінімуму індивідуальний підхід до студента.

Викладач повинен з самого початку створювати атмосферу довіри до студента. Для досягнення цієї мети електронне навчання надає в розпорядження викладача різноманітні комунікаційні ресурси. Наприклад, електронне навчання може заохочувати використання системи (FAQ) з технічних або адміністративних питань, вона може сприяти доступу до спільнот (і участі в них) для того, щоб прояснити будь-які питання, які студенти можуть мати щодо курсу, може сприяти відправленню повідомлень до викладача курсу, прискорити потік листів між студентами та викладачами, тощо. Комунікативні інструменти сприяють співпраці та участі. Тобто інструменти, що надаються за допомогою електронного навчання, допомагають зосередити навчання на практичних елементах, використовуючи підхід «навчання через практику», і вони заохочують обмін думками, наприклад, через доступ до віртуальних класів. Продуктивність інноваційного процесу серед іншого безпосередньо залежить від інноваційного потенціалу педагога, під яким розуміють сукупність соціокультурних і творчих характеристик особистості педагога, що виражає готовність удосконалювати педагогічну діяльність, а також наявність засобів і методів, які забезпечують цю готовність [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Без сумніву, присутність інноваційних технологій стає усе більш відчутною у галузі освіти, про що можна судити з численних публікацій останніх років у вітчизняній та закордонній методичній літературі. Ґрунтовно ця проблема розглядається у роботах Бикова В.Ю., Гуревича Р.С., Кадемїї М.Ю., Козяра М.М. Кременя В.Г., Ничкало Н.Г., Сисоєвої С.О., Травнева В.А., М. Аллі, Дж. Треклера та інших. Оцінюючи тенденції розвитку інформаційної цивілізації, футуролог Мічіо Каку з США заявив, що за останні роки людство накопичило більше знань, ніж за всю свою історію, а швидкість обміну ними виросла в тисячі разів. На підставі цього він зробив висновок, що в найближчі десятиліття відбудуться фундаментальні відкриття в області науки і техніки. Вони можуть бути порівнянні з епохою Великих географічних відкриттів: настане ера квантових комп'ютерів, які за швидкістю, потужності в

тисячі разів перевищуватимуть звичайні. Світ покритється глобальною інформаційною «павутиною», з якої люди будуть взаємодіяти з допомогою гаджетів [7].

Оскільки для сучасного фахівця надзвичайно важливим є знання іноземної мови, її поглиблене вивчення стало одним з найважливіших завдань системи підготовки спеціаліста. З метою активізації інноваційних підходів у вищій освіті розробляється концепція інноваційної моделі навчання у вищій освіті з використанням технологій, що орієнтується на професійну діяльність; забезпечується розвиток дистанційного навчання, поглиблюється інтеграцію вищої школи з наукою та виробництвом; активізується наукова діяльність кафедр, поглиблюється їх співпраця з академічними установами, науково-дослідними підрозділами підприємств та зарубіжними партнерами.

Метою даного дослідження є вивчення можливостей підвищення ефективності викладання іноземних мов у немовному вищому навчальному закладі в умовах скорочення аудиторних годин або під час дистанційного навчання.

Результати дослідження. Одним з ефективних шляхів вирішення вищезазначених проблем є інтеграція творчої діяльності як для викладача, так і для студентів. Безумовно, творчість завжди була невід'ємною частиною процесу викладання іноземних мов, але сучасні умови, зокрема, стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, надають численні нові освітні можливості. Це стосується, наприклад, тайм-менеджменту, що вивільняє більше часу для творчих завдань, таких як підготовка індивідуальних і групових проектів.

Авторами статті протягом кількох років під час роботи зі студентами I - IV курсів частина як аудиторної, так і самостійної роботи була організована на основі використання інтерактивних он-лайн платформ і відкритих освітніх ресурсів. Ідея полягає в оптимізації організації навчального процесу шляхом постійного залучення сучасних цифрових технологій в якості невід'ємної складової навчання (тобто на постійній і стабільній основі, відповідно до методів змішаного навчання), а не тимчасові або одноразові ситуативні звернення до них. Використання відкритих освітніх ресурсів дає можливість вирішити певний ряд проблем:

- інтерактивні платформи спрощують обмін матеріалами, що залишає більше часу для усного спілкування;

- створення власного цифрового контенту стимулює командну роботу, сприяє розвитку навичок як письмового, так і усного мовлення, розвиває навички критичного мислення студентів;
- он-лайн-тестування оптимізує тайм-менеджмент і надає можливість проаналізувати помилки;
- різномірні завдання індивідуалізують навчальний процес;
- актуальний автентичний контент зацікавлює студентів і сприяє як зміцненню між-предметних зв'язків, так і наближує навчання до реальних життєвих ситуацій.

Необхідність впровадження проекту була обумовлена, з одного боку, беззаперечною необхідністю вільного володіння іноземними мовами майбутніми професіоналами, з іншого, наявністю таких перешкод, як значні відмінності у базовій іншомовній підготовці студентів (від рівня Pre-A1 до B2) та порівняно невелика кількість

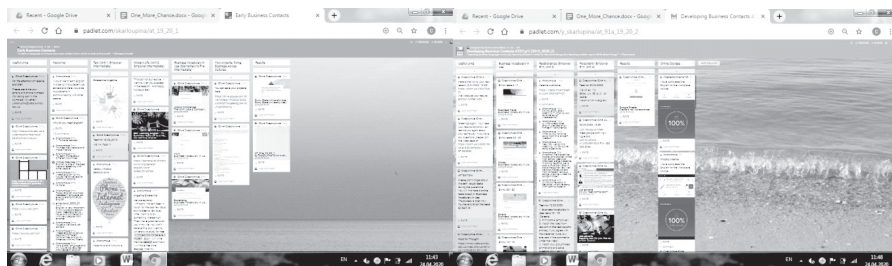

Рис. 1 https://padlet.com/skarloupina/at_19_20_1

аудиторних годин; низька мотивація студентів до вивчення іноземних мов, тощо.

Даний підхід до викладання іноземних мов не є абсолютно новим, але, водночас, і не залишається незмінним, оскільки викладач отримує можливість швидко адаптувати методи викладання як до існуючих потреб студентів з точки зору мовних компетенцій, так і до технологій, які постійно змінюються (використовуючи нові автентичні ресурси, або створюючи власні на базі інтерактивних платформ).

Слід зазначити, що даний підхід до навчального процесу може бути адаптований до потреб будь-якої програми, завдяки чому, зокрема, студенти не відчували незручностей у переході на дистанційний режим навчання під час карантину. З прикладами організації навчального процесу (матеріали 2019 - 2020 навчального року) можна ознайомитись за наступними посиланнями:

Власне кажучи, творчість починається вже на етапі підготовки до першого заняття, адже важливо від початку створити невимушену, дружню і водночас ділову атмосферу заняття. Цікаві теми для обговорення, вдало підібране відео, навіть дизайн віртуальної дошки Padlet або он-лайн тестів має на меті справити позитивне враження і мотивувати студентів до подальшого вивчення мови.

В тому, що стосується саме роботи викладача, важко переоцінити значення візуалізації у підготовці як теоретичного матеріалу, так і інтерактивних завдань. Як показує досвід, дуже зручним і корисним є використання таких платформ, як:

Spark Adobe (<https://spark.adobe.com/sp>), Canva (<https://www.canva.com/>) або навіть просто PowerPoint для створення презентацій,

Quizlet (<https://quizlet.com>) для відпрацювання нового лексичного і граматичного матеріалу,

Quizizz (<https://quizizz.com>) для швидкої перевірки знань,

Google Forms для проведення контрольного тестування,

Typeform (www.typeform.com) або Mentimeter (<https://www.mentimeter.com/>) для опитувань,

Padlet (www.padlet.com), Nearpod (<https://nearpod.com>) для брейнстормінгу і загального структурування і збереження матеріалів, Google Drive для спільної роботи, тощо.

Втім, слід зазначити, що найбільш ефективним шляхом підвищення мотивації студентів є завдання, які становлять певний виклик їх творчим здібностям, дають їм змогу самовиразитись, а не тільки вдосконалити мовні компетенції. Йдеться про створення власних проектів або міні-проектів, індивідуально або в групах. Як приклад можна навести наступні (різномірні) проекти :

- власне розуміння англомовного прислів'я на тему "Money" (студенти знаходять прислів'я, з яким повністю погоджуються, або категорично не погоджуються, висловлюють свою думку, створюючи анімацію на платформі Voki (www.voki.com) або MySimpleShow (<https://www.mysimpleshow.com/examples>), посилання на яку розміщують на віртуальній дошці Padlet, після перегляду відбувається обмін думками в аудиторії, під час відео-заняття, або за допомогою коментарів безпосередньо під кожною анімацією на Padlet);
- створення логотипу (компанії, телешоу, команди, тощо), за допомогою Wordart (<https://wordart.com/>);
- створення рекламного відеоролику, наприклад, на платформі

Powtoon (<https://www.powtoon.com/home>);

- створення відеоблогу на тему “Students’ Life” (власний відеоролик);
- проект захисту довкілля (будь-яка з вищезазначених платформ);

City Highlights (спільна робота в Google документі, студенти мають описати найпривабливіше, на їхню думку, місце або туристичну принаду міста, де вони навчаються. Робота в одному документі, по-перше, не дозволяє повторюватись, по-друге, дає змогу порівняти враження тих, хто живе в даному місті і приїжджих, що робить завдання цікавішим для студентів);

The Best Place in the World (презентація, відео подкаст, в якому студенти (індивідуально, або в парах) розповідають про свій досвід подорожей або місце, яке мріють відвідати).

Впровадження цих технологій дозволяє точніше оцінити рівень володіння мовою, отримати значну кількість додаткових завдань для самостійного виконання, автоматизувати виконання і перевірку домашніх завдань та покращити процес вивчення і рівень володіння іноземною мовою взагалі. Викладач може оптимізувати можливості, доступні через LMS (програмний додаток для адміністрування навчальних курсів в рамках дистанційного навчання) зі стандартним SCORM (збірник специфікацій і стандартів, розроблений для систем дистанційного навчання. Містить вимоги до організації навчального матеріалу і всієї системи дистанційного навчання). За допомогою цих інструментів вчителі можуть створювати власні курси (варіанти для інтерактивності та участі збільшуються шляхом інтеграції віртуальних класів у курс).

Навчальна платформа, що сприяє постійному оновленню і зростанню, дає викладачам більш інноваційні педагогічні матеріали. Це може допомогти викладачам запропонувати інший, збагачуючий досвід навчання, що приводить до позитивних зауважень щодо курсу.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Творчі завдання, зокрема в поєднанні з інформаційно-комунікативними технологіями, дають можливість надати навчальному процесу емоційного забарвлення, студенти отримують шанс для самовираження і, відповідно, саморозвитку. Вивчення іноземної мови стає не самоціллю, а інструментом для розширення кругозору, посилюючи, крім того, між-предметні зв'язки (в ситуації, коли мовні навички є необхідними для майбутньої професії).

Технології, в свою чергу, дають викладачу змогу зробити навчальний процес більш індивідуальним, більш студенто-центрованим (йдеться про вибір завдань, наприклад, варіативність підбору відкритих освітніх ресурсів, залежно від рівня мовних компетенцій студента. Таким чином, поєднання електронного середовища з денним навчальним процесом має такі позитивні наслідки: спрощується процес інформування студентів про певні зміни, доповнення, коригування навчальних дисциплін; збільшується можливість активного залучення та використання методичної, літературної бази; пришвиджується зворотний зв'язок; у такий спосіб можливо ефективно узгодити, спланувати і скоригувати самостійну діяльність студентів.

Кожна методологія навчання має свої переваги і недоліки. Як завжди, потрібно оцінити ваші вимоги до існуючих варіантів. Чи буде ваша аудиторія поєднанням технології електронного навчання з індивідуальним навчанням та самостійною підготовкою? Чи нагорода переважає ризики? Чи є ваші студенти готові охопити новий спосіб мислення та навчання? Різнобічне освітнє середовище може бути неоціненним мотиваційним фактором для одних, та джерелом когнітивного дисонансу для інших.

Не можна обійти увагою той факт, що використання всіх вищезазначених технологій є, по-перше, процесом, який знаходиться у стані постійної зміни і вдосконалення, а, отже, продовжує бути матеріалом для педагогічних творчих пошуків, по-друге, дистанційне навчання (яке базується саме на використанні інтерактивних технологій) є особливо актуальним в наш час, що в свою чергу, вимагає подальших досліджень.

References:

1. Палкін В.А. Про способи розвитку освіти в умовах цивілізації. / В. А. Палкін// Наукова скарбниця освіти Донеччини.–2014.–№ 4(21).– С.100–106.
2. 4-ya promyshlennaya revolyuciya v Davose [Elektronnyj resurs] // Expert.ru : sajт. – Rezhim dostupa: <http://expert.ru/2016/01/21/chetvertaya-romyishlennaya>.
3. Morrison, G.R., Ross, S.M., Kalman H. (2010). Designing effective instruction: Applications of instructional design (6th Ed.), New York, NY: Wiley.
4. Grunwald Associates (2010). Schools and the internet. <http://grunwald.com/surveys/si/index.php>.
5. National Education Association. (2008). Access and adequacy in education technology: Results of a survey of America's teachers and support professionals on technology in schools and classrooms. Washington, DC: Author.

6. Walden University (July 28, 2010). Educators, technology and 21st century skills: Dispelling five myths. www.waldenu.edu/Degree-Programs/Masters/36427.htm.
7. An Analysis on the Use of Video Materials in College English Teaching in China/ Zhaogang Wang/International Journal of English Language Teaching Vol. 2, No. 1; 2015 - p. 2 - 28 <http://www.sciedupress.com/journal/index.php/ijelt/article/view/5614/3342>
8. Problem-Based Learning and Adult English Language Learners / Mathews-Aydinli J. <http://www.cal.org/adultesl/pdfs/problem-based-learning-and-adult-english-language-learners.pdf>

Transliteration of References:

1. Palkin V.A. (2014). Pro sposoby rozvytku osvity v umovakh tsyvilizatsii. / V. A. Palkin// Naukova skarbnytsia osvity Donechchyny. № 4(21). C.100–106.
2. 4-ya promyshlennaya revolyuciya v Davose [Elektronnyj resurs] // Expert.ru :
3. sajт. – Rezhim dostupa: <http://expert.ru/2016/01/21/chetvertaya-romyishlennaya>.
4. Morrison, G.R., Ross, S.M., Kalman H. (2010). Designing effective instruction: Applications of instructional design (6th Ed.), New York, NY: Wiley.
5. Grunwald Associates (2010). Schools and the internet. <http://grunwald.com/surveys/si/index.php>.
6. National Education Association. (2008). Access and adequacy in education technology: Results of a survey of Americas teachers and support professionals on technology in schools and classrooms. Washington, DC: Author.
7. Walden University (July 28, 2010). Educators, technology and 21st century skills: Dispelling five myths. www.waldenu.edu/Degree-Programs/Masters/36427.htm.
8. An Analysis on the Use of Video Materials in College English Teaching in China/ Zhaogang Wang/International Journal of English Language Teaching Vol. 2, No. 1; 2015 - p. 2 - 28 <http://www.sciedupress.com/journal/index.php/ijelt/article/view/5614/3342>
9. Problem-Based Learning and Adult English Language Learners / Mathews-Aydinli J. <http://www.cal.org/adultesl/pdfs/problem-based-learning-and-adult-english-language-learners.pdf>

Authors

Daria Medvedovska
*Teaching Assistant of the Foreign
Languages Department,
Education and Research Institute
for Business Technologies,
“UAB” Sumy State University*

Sumy, Ukraine

E-mail: D.Medvedovskaia@uabs.sumdu.ua

Yulia Skarlupina

Teaching Assistant of the Foreign

Languages Department,

Education and Research Institute

for Business Technologies,

"UAB" Sumy State University

Sumy, Ukraine

E-mail: skarlopina@gmail.com

Tamara Turchyna

Teaching Assistant

of the Foreign Languages Department,

Education and Research Institute

for Business Technologies,

"UAB" Sumy State University

Sumy, Ukraine

E-mail: turtam.vas@gmail.com

Abstracts

ДАР'Я МЕДВЕДОВСЬКА, ЮЛІЯ СКАРЛУПІНА, ТАМАРА ТУРЧИНА. **Сучасні методи викладання іноземних мов в немовному ЗВО.** Головним завданням вищого навчального закладу на сучасному етапі є підготовка фахівців, здатних нестандартно, гнучко і своєчасно реагувати на зміни, які відбуваються в світі. Тому для підготовки студентів до професійної діяльності і використовуються інноваційні методи навчання у вузі. Інноваційні технології дають як викладачу, так і студентам не лише можливість отримати доступ до джерел інформації, але й знайти нові способи взаємодії, побачити актуальність мовного курсу та можливості його практичного використання. Інноваційні методи дозволили змінити і роль викладача, який є не тільки носієм знання, але і наставником, який ініціює творчі пошуки студентів.

Ключові слова: вища освіта, ефективність викладання, іноземні мови, інформаційно-комунікаційні технології, творча діяльність, інновації.

ДАРЬЯ МЕДВЕДОВСКАЯ, ЮЛИЯ СКАРЛУПИНА, ТАМАРА ТУРЧИНА. **Современные методы преподавания иностранных языков в неязыковом ВУЗе.** Главным заданием высшего учебного заведения на современном этапе является подготовка специалистов, которые способны нестандартно, гибко и своевременно реагировать на изменения, происходящие в мире. Поэтому, для подготовки студентов к профессиональной деятельности и используются инновационные методы обучения в университете. Инновационные технологии дают как преподавателю, так и студентам не только возможность получить доступ к источникам информации, так и найти новые способы взаимодействия, увидеть актуальность языкового курса и возможности его практического использования. Инновационные методы позволяют изменить и роль преподавателя, являющегося не только носителем знаний, но и наставником, который инициирует творческие поиски студентов.

Ключевые слова: высшее образование, эффективность преподавания, иностранные языки, информационно-коммуникативные технологии, творческий подход, инновации.

DARIA MEDWEDOWSKA, JULIA SKARŁUPINA, TAMARA TURCZYNA. **Nowoczesne metody nauczania języków obcych w jednostce edukacyjnej niespecjalizującej się w językach.** Głównym zadaniem jednostki szkolnictwa wyższego na obecnym etapie jest szkolenie specjalistów, którzy potrafią reagować w niestandardowy, elastyczny i terminowy sposób na zmiany zachodzące w świecie. Dlatego do przygotowania studentów do działań zawodowych są wykorzystywane innowacyjne metody szkolnictwa wyższego. Innowacyjne technologie dają zarówno nauczycielom, jak i studentom nie tylko możliwość dostępu do źródeł informacji, ale także do znalezienia nowych sposobów współdziałania, zobaczenia znaczenia kursu językowego i możliwości jego praktycznego wykorzystania. Innowacyjne metody umożliwiły również zmianę roli nauczyciela, który jest nie tylko nośnikiem wiedzy, ale także mentorem, który inicjuje twórcze poszukiwanie studentów.

Słowa kluczowe: szkolnictwo wyższe, efektywność nauczania, języki obce, technologie informacyjne i komunikacyjne, działalność twórcza, innowacje.